

**Caltha palustris L. (Knieć błotna, kaczeniec,
kaczyniec, kaczyniec błotny)**
rodzina Ranunculaceae (Jaskrowate)

Caltha jest szeroko rozprzestrzeniona na całej półkuli północnej - występuje w niemal całej Europie, Azji i Ameryce Północnej. W Polsce występuje pospolicie na niżu i w niższych partiach górskich. Rośnie na torfowiskach, podmokłych łąkach, w zaroślach i na bagiennych brzegach zbiorników, strumieni, rowów. Występuje w 3 podgatunkach: *Caltha palustris* L. subsp. *laeta* (Schott, Nyman & Kotschy) Hegi, knieć błotna górską, *Caltha palustris* L. subsp. *cornuta* (Schott, Nyman & Kotschy) Hegi (synonim *Caltha cornuta* Schott, Nyman & Kotschy) knieć błotna różkowata i *Caltha palustris* L. subsp. *palustris* knieć błotna typowa.

Kaczeńce to byliny nadwodne, osiągające wysokość 20-50cm. Rosną w postaci krzaczków, posiadają krótkie, grube, prawie bulwiaste kłącza, z których w okresie jesieni wyrastają pąki. Pąki te zimują i rozwijają się dopiero wczesną wiosną. Z pąków wyrastają nagie, mięsiste łodygi, puste w środku, leżące lub podnoszące się, górną rozgałęzioną, o wysokości do 40 cm. Posiadają duże (blaszka o średnicy 5-15 cm), ciemnozielone, mięsiste, nagie, błyszczące, karbowane liście. Dolne są odziomkowe na długich ogonkach, nerkowate, z głęboką zatoką. Górne liście łodygowe znajdują się na krótkich ogonkach lub są siedzące i obejmują pochwiasto łodygę. Kaczeniec kwitnie od marca do maja (czerwca). Na szczycie łodygi lub w jej rozgałęzieniach zakwitają żółte pojedyncze kwiaty o średnicy do 4 cm. Kwiat składa się zazwyczaj z 4-5 płatków korony, niekiedy zabarwionych zielonkavo od spodu, bardzo licznych pręcików oraz 5-8 słupków. Roślina jest miododajna, a nektar powstaje w miodnikach u nasady słupków. Owady są wabione nektarem, oraz specjalnymi plamami (rysunkami), które mogą być zauważone tylko przez oczy owadów, reagujące na światło ultrafioletowe. Owoce to wielomieszki z krótkim dzióbkiem, zawierające nasiona - dojrzałe mieszki rozchylają się i wysypują się z nich nasiona.

W stanie dzikim rośnie na wilgotnych łąkach, brzegach strumieni, w rowach i lasach łęgowych. Jest rośliną trującą, jej świeże ziele zawiera anemoninę, która w większych ilościach jest toksyczna. Roślina ta nie jest zjadana przez bydło, jednakże jej szkodliwe działanie znika podczas suszenia siana (następuje rozkład szkodliwych związków). Jest często zwalczana na łąkach (wczesne koszenie uniemożliwia wydanie nasion, a także osuszanie łąk). Bywa czasami uprawiana jako roślina ozdobna i szczególnie nadaje się na obrzeża oczek wodnych (roślina bagienna lub brzegowa). Nie ma wymagań co do gleby - podłoże średnio zwarte, żyzne. Stanowisko powinno być podmokłe, ale słoneczne lub półcieniste o obojętnym pH. Kaczeniec to roślina w pełni mrozoodporna. Wiosną jest bardzo dekoracyjna z powodu żółtych, uroczych kwiatów, po przekwitnięciu jej grube, mięsiste, intensywnie zielone liście także stanowią ładny, dekoracyjny akcent. Nierozwinięte pączki kwiatowe kaczeńca były używane jako namiastka kaparów, a młode liście i łodygi, były gotowane i jedzone przez Indian.

Kaczeńce rozmnaża się przez wysiew nasion lub przez podział rozrośniętych kęp.